

FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN

Advies 2018/01

De Federale Adviesraad voor Ouderen, opgericht krachtens de wet van 8 maart 2007 tot oprichting van een Federale Adviesraad voor Ouderen en waarvan de leden benoemd zijn bij het koninklijk besluit van 7 juli 2017 houdende benoeming van de leden van de Federale Adviesraad voor Ouderen, heeft tot taak om op eigen initiatief, op verzoek van de federale regering of op verzoek van een Wetgevende Kamer advies uit te brengen over de tot de bevoegdheid van de federale overheid behorende aangelegenheden met betrekking tot de pensioenen, de gelijkheid van kansen, de sociale integratie en de bestrijding van de kansarmoede, de toegankelijkheid tot de gezondheidszorg en de mobiliteit.

Met toepassing van artikel 3 §3,1° van voormelde wet van 8 maart 2007 brengt de Federale Adviesraad voor Ouderen volgend advies uit:

ADVIES VAN DE FEDERALE ADVIESRAAD VOOR OUDEREN BETREFFENDE DE ALGEMENE BELEIDSNOTA PENSIOENEN VAN 19 OKTOBER 2017

De FAVO stelt vast dat de beleidsnota pensioenen voor het kalenderjaar 2018 nog verschillende dossiers aankondigt die op korte of langere termijn grote wijzigingen tot gevolg hebben in de pensioenreglementering. Bij verschillende van deze maatregelen wordt de bestaande wetgeving uitgebreid (bvb. deeltijds pensioen, aanvullend pensioen voor de zelfstandigen - fysieke personen, vrij aanvullend pensioen voor werknemers, aanvullend pensioen voor contractuele ambtenaren), worden nieuwe categorieën ingevoerd (bvb. zware beroepen), of worden bestaande onderdelen hervormd (bvb. minimum pensioen, pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid),...

De FAVO vreest dat veel van deze aanpassingen en aanvullingen de bestaande pensioenreglementering nog ingewikkelder en onoverzichtelijker maken. Nieuwe maatregelen moeten daarom tegelijkertijd de koopkracht van de gepensioneerden versterken en gericht zijn op een vereenvoudiging van de pensioenreglementering. Het is noodzakelijk dat de burgers terug het vertrouwen herwinnen in hun toekomstig pensioen.

1. Pensioen met punten

De FAVO is van oordeel dat de invoering van een pensioen met punten niet overhaast mag gebeuren. De invoering moet worden voorafgegaan door een breed en diepgaand maatschappelijk debat, waaraan iedereen volwaardig kan deelnemen: inrichters en (toekomstige) gebruikers. Dit maatschappelijk debat mag niet beperkt blijven tot de traditionele gesprekspartners, maar moet in principe iedere burger bereiken zodat een breed draagvlak wordt gecreëerd. Een punten systeem mag niet leiden tot een uitholling van de pensioenen.

2. Deeltijds pensioen

De invoering van een deeltijds pensioen kan voor veel actieven een geleidelijke overgang betekenen naar het voltijds pensioen.

De FAVO pleit er voor dat het deeltijds pensioen niet in de plaats mag komen van de bestaande mogelijkheden met betrekking tot het loopbaaneinde, maar dat het een bijkomend alternatief is.

De FAVO vraagt naar de nodige fiscale omkadering, met name met betrekking tot de fiscale vrijstelling op pensioen, zodat een eventuele keuze voor het deeltijds pensioen fiscaal niet wordt bestraft.

De FAVO wijst er tevens op dat een budgettaire neutrale invoering van een deeltijds pensioen geen negatieve invloed mag hebben op de verdere opbouw van pensioenrechten.

3. Pensioenen ambtenaren

Naast de maatregelen i.v.m. de financiering van de overheidspensioenen, voorziet het beleidsplan ook maatregelen die het pensioenbedrag beïnvloeden, zonder rekening te houden met het feit dat het overheidspensioen ook als uitgestelde bezoldiging dient beschouwd te worden.

Eenzijds werkt de minister aan een interne harmonisering om verschillende pensioenstelsels van de openbare sector meer op elkaar af te stemmen. Het betreft o.a.:

- de afschaffing van een aantal bijzondere stelsels;
- de afschaffing van de preferentiële tantièmes.

De afschaffing van de preferentiële tantièmes is alleen mogelijk als er een eerlijk systeem (gemeenschappelijk voor de 3 pensioenregelingen) voor de objectieve erkenning van zware banen wordt ingevoerd.

De invoering van deze maatregelen in het kader van de vereenvoudiging van de pensioenreglementering, moet rekening houden met de pensioenverwachtingen die zijn gegeven aan de huidige betrokken medewerkers.

Anderzijds wordt er werk gemaakt van een externe harmonisering, waarbij het pensioenstelsel van de overheidssector meer wordt afgestemd op het stelsel van de werknemers. Het betreft o.a.:

- de invoering van een gemengd pensioen voor de contractuele personeelsleden;
- de vervanging van het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid door een stelsel van invaliditeitsuitkering.

De FAVO stelt vast dat dergelijke harmonisering steeds een “harmonisering omlaag” betekenen, en is daarom van mening dat ook in deze situatie rekening moet worden gehouden met de pensioenverwachtingen die werden gegeven aan de huidige betrokken medewerkers.

4. Zware beroepen

De FAVO roept op tot een snel akkoord over de zware beroepen. Voor de FAVO moet dit akkoord worden bereikt via sociaal overleg, en vraagt daarom de minister van Pensioenen als bemiddelaar het overleg terug op gang te brengen.

Het is van belang dat de criteria om als zwaar beroep te worden aanzien, op dezelfde wijze van toepassing worden in alle pensioenstelsels.

De FAVO bevestigt haar advies 2015/12 met betrekking tot de zware beroepen.

5. Hervorming van het minimumpensioen

Eenzijds stelt de FAVO vast dat er voor de toekenning van een minimumpensioen, in geval van een gemengde loopbaan, nog altijd geen rekening wordt gehouden met de loopbaanjaren als vast benoemde ambtenaar.

Anderzijds kan de FAVO zich vinden in een bijkomende toegang tot het minimumpensioen, waarbij rekening wordt gehouden met een minimum aantal effectieve werkdagen.

Aan de bestaande mogelijkheden tot een minimumpensioen mag echter niet worden geraakt. De toekenning van een budget aan deze bijkomende toegang mag geen rem betekenen voor het mechanisme in de bestaande regeling.

6. De koopkracht van de gepensioneerden

In verband met de koopkracht van de gepensioneerden stelt de FAVO vast dat er een aantal inspanningen worden voorgesteld. Maar, deze maatregelen zijn onvoldoende om de koopkracht van de oudste gepensioneerden en van de gepensioneerden met onvolledige loopbanen te verbeteren.

De opbrengsten van de solidariteitsbijdrage moeten ten goede komen aan de laagste pensioenen. Hieromtrent verwijst de FAVO naar haar advies 2015/3 betreffende het regeerakkoord en de algemene beleidsnota inzake pensioenen (punt 2.2.14. financiering van de wettelijke pensioenen).

De FAVO stelt met spijt vast dat er slechts een kleine verhoging van de IGO is voorzien.

7. Versterken van de pensioenpijlers

Voor de FAVO blijft de versterking van de eerste pensioenpijler een noodzaak, die voldoende koopkracht moet blijven garanderen aan alle gepensioneerden. Een versterking van de tweede pijler kan enkel als aanvulling op een sterke eerste pijler.

De FAVO is tevreden dat het statuut van de zelfstandigen – fysieke personen en contractuele personeelsleden van de publieke sector verbeterd werd door de invoering van een aanvullend pensioen. Niettemin betreurt de FAVO dat de verbetering van de pensioenen van deze categorieën niet gebeurde via de verbetering van het wettelijk pensioenstelsel.

De invoering van een vrij aanvullend pensioen voor werknemers vindt de FAVO een foutief signaal. Eenzijds zal deze maatregel mogelijk de aanmoediging bij de werkgevers ontnemen om een tweede pijlerpensioen te voorzien voor alle werknemers.

Anderzijds, enkel werknemers die over voldoende financiële middelen beschikken waardoor ze de luxe hebben nog te kunnen sparen, kunnen vrijwillig een deel van deze middelen investeren in een vrij aanvullend pensioen.

Het vrij aanvullend pensioen individualiseert de verantwoordelijkheid van een later pensioen, terwijl dit een gedeelde verantwoordelijkheid moet zijn tussen werknemer, werkgever en overheid.

8. Verbetering van de dienstverlening

De verdere uitbouw van Mypension beantwoordt aan een grote behoefte van de burgers. Het grote aantal bezoekers is hiervan het bewijs.

Voor meer dan 300.000 burgers kan de vroegst mogelijke pensioendatum en het vermoedelijk pensioenbedrag niet worden weergegeven. Voor een nog groter aantal burgers is de weergegeven informatie niet correct omdat er geen rekening wordt gehouden met bepaalde factoren die een invloed hebben op de resultaten. De FAVO vraagt daarom dringend werk te maken van een verdere verfijning van de informatie.

De laatste jaren investeerden de pensioenkassen terecht zeer veel om de burgers op digitale wijze te informeren. De FAVO verheugt zich hierover en feliciteert de pensioenkassen voor de geleverde inspanningen.

De FAVO is echter van mening dat de andere contactmogelijkheden optimaal aanwezig moeten blijven. De oudere gepensioneerden zijn nog onvoldoende vertrouwd met computer en internet. Tevens daalt het computergebruik met de stijging van de leeftijd.

Goedgekeurd in de algemene vergadering van 17 mei 2018.

Maddie Geerts
De Voorzitter

Philippe Andrianne
De Ondervoorzitter